

Clemens Wisse

De boer en de barones

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Het is op een zonnige dag eind april als de klokken van de kerktoren in het dorp aan de Zijpe hun vrolijke gebeier over de weilanden en boerderijen in de wijde omgeving uitstrooien. Vrolijke klanken, omdat Kors Boele en Hanne Vos elkaar vandaag het jawoord zullen geven. Niet zomaar een trouwpartij van twaalf in een dozijn, maar een echtvereniging van twee kinderen van vooraanstaande boerenfamilies. Daar willen de meeste dorpelingen getuige van zijn.

De kapwagen waarmee Cor Keesoom, de oude knecht van hoeve Noordland, het bruidspaar naar de kerk rijdt, is rijkelijk versierd. Maar ook het paard, dat speciaal voor de gelegenheid is geleend van paardenfokker Koos Walburg, is geroskamd en draagt prachtige rozetten in het halster. De dorpelingen kijken met ontzag naar het prachtige gerei en klappen in hun handen als ze achter de raampjes van de koets een glimp opvangen van de bruid.

Cor Keesoom is verguld dat hem de eer te beurt gevallen is het bruidspaar naar de kerk te rijden. En dat allemaal op zijn oude dag. Even

sluit hij zijn ogen en denkt aan zijn eigen trouwdag. Zo veel bijval viel hem zo'n veertig jaar geleden niet ten deel, maar nu lijkt het net of de mensen ook een beetje voor hem klappen. Nee, in het midden van de negentiende eeuw onderbrak je als gewone knecht even het werk om de pastoor je jawoord te geven en Gods zegen over je huwelijk af te smeken. Toch hoopt hij dat Hanne en Kors net zo'n gelukkig huwelijk tegemoet gaan als hij met zijn vrouw Pie.

Aangekomen bij de kerk springt hij, ondanks zijn al wat stijve botten, van de bok om de deur voor het bruidspaar te openen. Ze stappen uit en knikken hem vriendelijk toe. Vooral Hanne wil met die vriendelijke blik de oude vertrouwde knecht bedanken voor zijn inspanningen. Toen zij geboren werd was Cor al vele jaren knecht op Noordland. Nu ze zelf naar een andere hoeve vertrekt doet dat een beetje pijn. Ze zal Cor, met zijn rode koontjes en eeuwige glimlach op zijn gezicht, missen. Net zo veel als haar vader en moeder, zus Greet en broer Siem. Het zal moeten wennen, maar Kors is een nette kerel en een harde werker. Kinderen van rijke boeren trouwen niet in de eerste plaats uit liefde, maar om

het familiekapitaal in stand te houden.

Zorgen maakt Hanne zich wel om haar vader. Hij is de laatste tijd niet fit. Die zorgen nemen toe als hij na de huwelijksplechtigheid vroegtijdig moet afhaken, omdat hij zich te beroerd voelt de bruiloft bij te wonen. Het is een domper op de feestvreugde, maar zelf wuift hij alle bezorgdheid weg. Een mens heeft weleens een slechte dag en dat overkomt hem uitgerekend vandaag. Arie Vos weet donders goed dat het niet zomaar een inzinking is, maar hij wil er niet aan.

Jaan, de boerin van Noordland, dringt er bij haar man op aan met zijn klachten naar de dokter te gaan, maar Arie is nogal eigenwijs en gaat na de bruiloft weer door alsof er niets aan de hand is.

‘Je hebt wat onder de leden, Arie,’ zegt Jaan. ‘Het is toch niet zo erg eens naar de dokter te gaan en hem te vragen je te onderzoeken!’

‘Och mens, maak je niet druk om niks. Zo’n bruiloft is nogal vermoeiend en voor mij geen alledaagse kost.’

‘Maar je bent pas achtenveertig, Arie. Een gezonde man van jouw leeftijd raakt toch niet vermoeid door een feestje. Je moet echt naar dokter Verburg, hoor!’ Jaan maakt zich oprecht zorgen.

‘Ik zal nog weleens zien; laat me nou maar!’ Het is een dooddouner van Arie Vos en dat weet zijn vrouw Jaan maar al te goed. Hij kan net zo goed zeggen dat hij geen zin heeft naar de dokter te gaan en er ook het nut niet van inziet. In zijn hart misschien wel, maar hij ziet op tegen de confrontatie met de arts die hem misschien vertelt dat hij echt ziek is.

In de maanden die volgen komt het meerdere keren voor dat de huisgenoten merken dat het niet goed gaat met vader Arie. Als hij zich onbespied waant gaat hij midden onder het werk ergens zitten of leunen op de steel van zijn schop of riek om uit te blazen.

‘Pa dacht dat ik het niet zag, maar ik zag het wel. Midden onder het werk ging hij in een greppel zitten om te rusten, moe,’ zegt dochter Greet met een bezorgd gezicht. ‘Hij moet toch nodig naar de dokter!’

‘Dat heb ik hem al vaker aangeraden, maar die man is zó eigenwijs.’ Moeder Jaan moet ervan zuchten.

‘Dan draaien we het om,’ besluit Siem. ‘Ik ga naar dokter Verburg en vraag hem eens langs te komen. Het moet dan maar, zoals vaker gebeurt,

een routinevisite worden, waarin hij pa bekijkt en constateert dat die er niet zo best uitziet. Hoe hij dat moet inkleden, kunnen we wel aan de dokter zelf overlaten; die heeft wel vaker met strontei-genwijze boeren te maken.’ Siem windt zich een beetje op. Ook hij is bezorgd, maar hij is ook nijdig. Als vader echt wat mankeert, waar het wel naar uitziet, moet hij niet te lang wachten er de dokter bij te halen. Misschien is het straks te laat en is er niets meer aan te doen.

‘We moeten dan wel zorgen dat pa thuis is als de dokter komt,’ vindt Greet en daar zijn de anderen het mee eens.

‘Ik vraag wel of hij rond theetijd kan komen.’

‘De dokter laat zich toch niet commanderen, jongen,’ meent de boerin, maar Siem weet zeker dat de arts zal meewerken als het hem duidelijk is waar het om gaat en vooral wat er voor hen allemaal op het spel staat.

‘Wat kan ik voor je doen, Siem?’ vraagt de dokter als Siem de volgende ochtend op zijn spreekuur komt. In de wachtkamer heeft hij al wat vragen moeten beantwoorden en ontwijken, want in het kleine dorp kent iedereen elkaar en dat niet alleen. Ze hebben ook belangstelling voor het wel en wee van hun dorpsgenoten. Dat ze ook

nieuwsgierig zijn spreekt haast vanzelf.

‘Voor mij kunt u niets doen, dokter. Ik voel me zo fit als een hoentje. Nee, het gaat om mijn vader.’ Terwijl de arts aandachtig luistert vertelt Siem wat er op Noordland gaande is en dat ze zich allemaal zorgen om vader maken. ‘Hij is zo eigenwijs te denken dat de mening van een arts niet nodig is, maar hij voelt volgens mij zelf wel dat het niet goed zit.’

‘Je vader is eerder bang dan eigenwijs, Siem. Hij is niet de enige in mijn praktijk die zich zo gedraagt. Zolang je vader niet zeker weet dat hij ziek is, koestert hij hoop dat het overgaat.’

‘Is er een kans dat het vanzelf overgaat, dokter?’

‘Als ik jou zo beluister, jongen, is die kans niet erg groot. Je vroeg me rond het theeuur te komen; hoe laat drinken jullie thee?’

‘Rond kwart over drie, dokter.’

‘Goed, dan kom ik morgen mijn routinevisite afleggen en me concentreren op je moeder. Dat is niet vreemd, want helaas heeft je moeder ook een zwakke gezondheid. En passant zal ik je vader bekijken en mijn conclusie aan hem laten weten.’

‘Gaat het lukken, denkt u?’

‘Wees daar maar gerust op, Siem; ik heb vaker met dat bijltje gehakt.’

‘En als er een spoedgeval tussenkomt?’

‘Voor spoedgevallen moeten routinevisites wijken, maar ik kom dan zeker de volgende dag op hetzelfde uur.’

Opgelucht neemt Siem afscheid en bedenkt eens te meer dat die dokter Verburg toch maar een geweldige vent is. Zijn huisgenoten zijn het daarmee eens.

‘Het is de dokter,’ zegt Greet quasiverbaasd als de arts de volgende middag komt.

‘We zitten net aan de thee, dokter; doet u een bakkie mee?’ De boerin zit al klaar met de theepot.

‘Ach, waarom niet! De boog kan niet altijd gespannen zijn.’

‘Dat geldt, zeker in deze tijd van het jaar, ook voor ons, dokter,’ zegt Arie. ‘Daarom nemen wij voor een kop koffie ’s morgens en een kop thee ’s middags even rustig de tijd.’

‘Gelijk heb je, Vos. Ik kom eigenlijk eens langs om te kijken hoe het met je vrouw gaat, maar als ik jou zo bekijk heb jij die rustpauzes meer dan nodig. Voel je je wel goed?’

De boer haalt zijn schouders op en meent dat een mens van tegen de vijftig weleens een paar nare dagen heeft. ‘Maar ik ben niet zo kleinzerig, hoor dokter!’

‘Misschien ben je wel nodeloos hard voor jezelf, Vos. Ik adviseer je een dezer dagen op mijn spreekuur te komen, dan kan ik je eens nader onderzoeken.’

Met dat advies neemt dokter Verburg afscheid en zegt tegen Siem, die hem uitlaat: ‘Het spijt me het te moeten zeggen, Siem, maar je vader is zieker dan hijzelf denkt.’

‘Die doktoren maken van ‘een scheet een donderslag’ mensen,’ mompelt de boer als de arts weg is.

‘Zeg dat nou niet, Arie,’ protesteert de boerin. ‘De dokter adviseert zoiets echt niet voor niks.’

Greet en Siem sluiten zich bij moeder aan. ‘Zal ik meegaan, pa?’ vraagt Greet, maar Arie schudt zijn hoofd.

‘Als ik ga, ga ik alleen!’

‘Laten we dan afspreken dat je morgen al gaat,’ oppert Siem. Hij heeft de laatste uitspraak van de dokter nog vers in het geheugen.

‘Deze week,’ besluit de boer en daar kunnen de huisgenoten mee leven.

‘Ik zal een afspraak voor je maken in het ziekenhuis in de stad, Vos,’ zegt huisarts Verburg als hij de boer tijdens het spreekuur vluchtig onderzocht heeft.

‘Is al die poppenkast wel nodig, dokter?’ vraagt Arie en hij kijkt de dokter met een enigszins verwijtende blik aan. Hoe kan die man door een vluchtig onderzoek nou zien dat het nodig is een afspraak in het grote ziekenhuis in de stad te maken?

‘Heb jij verstand van koeien, Vos?’ vraagt de arts en Arie knikt.

‘Natuurlijk, dokter; daar ben ik boer voor,’ schampert hij.

‘En ik heb verstand van mensen, Vos; daar ben ik dokter voor!’ dient Verburg de boer van repliek.

Voor zo veel logica bezwijkt Arie. Bovendien weet hij best dat het niet goed met hem gaat. Eigenlijk is hij een beetje opgelucht dat iemand anders de beslissing voor hem genomen heeft. Doktersadvies kun je niet negeren en dus zal ook niemand je ‘slappe knieën’ verwijten.